Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет
Кафедра біології, здоров'я людини та фізичної терапії

Назва дисципліни	Промислові тварини
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	4,0 кредити / 40 годин
Вид підсумкового контролю	Залік
Мова викладання	українська
Викладач	Сяська Інна Олексіївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії
CV викладача на сайті кафедри	http://kbmf-rshu.org.ua/
E-mail викладача:	inna.syaska@rshu.edu.ua
Мова викладання	українська
Консультації	*Очні консультації*: розклад присутності на кафедрі згідно з графіком консультацій *Он лайн- консультації:* розклад присутності викладача на спеціальному форумі (в інтернет мережах) згідно з графіком консультацій.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни „Промислові тварини" курсу є надання можливості студенту оволодіти знаннями біологічних основ і господарського значення промислу та видової різноманітності промислово-мисливської фауни України і світу.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни „Промислові тварини" є:

- ознайомити студентів із різноманітністю видів промислово-мисливських тварин України і світу та їх біологічними характеристиками;
- розглянути питання організації мисливських господарств у сучасних екологічних умовах та роль заповідно-мисливських господарств у збереженні промислових видів тварин;

- ознайомити студентів з основами звірівництва і використання доместикованих і напівдоместикованих тварин;
- сформувати уміння і навички у визначенні основних видів промислово-мисливських звірів і птахів України.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких **компетентностей:**

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК09. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо з метою збереження природного навколишнього середовища.

СК02. Здатність демонструвати базові теоретичні знання в галузі біологічних наук та на межі предметних галузей.

СК03. Здатність досліджувати різні рівні організації живого, біологічні явища і процеси

СК06. Усвідомлення необхідності збереження біорізноманіття, охорони навколишнього середовища, раціонального природокористування.

СК09. Здатність аналізувати результати взаємодії біологічних систем різних рівнів організації, їхньої ролі у біосфері та можливості використання у різних галузях господарства, біотехнологіях, медицині та охороні навколишнього середовища.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання:

ПР08. Знати та розуміти основні терміни, концепції, теорії і закони в галузі біологічних наук і на межі предметних галузей.

ПР14. Аналізувати взаємодії живих організмів різних рівнів філогенетичної спорідненості між собою, особливості впливу різних чинників на живі організми та оцінювати їхню роль у біосферних процесах трансформації речовин і енергії.

ПР18. Уміти прогнозувати ефективність та наслідки реалізації природоохоронних заходів.

ПР21. Аналізувати інформацію про різноманіття живих організмів.

Очікувані результати навчання

У результаті освоєння повного курсу навчальної дисципліни студенти повинні і мати глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, а саме: знати основні типи проблем, які виникають при прямій чи опосередкованій взаємодії між людиною та тваринами, на яких ведеться масовий промисел; основні способи використання тваринних ресурсів України та інших регіонів світу; методи промислового використання та полювань у різних частинах світу; важливі види мисливських тварин європейської і світової фауни, їх біологію, поширення, чисельність; види, які є об’єктами звірівництва та напівприродного розведення; принципи взаємодії промислу та мисливства зі світовим та національним природоохоронним законодавством.

Вміти розрізняти характерні біотопи, придатні для мешкання мисливських тварин; розрізняти хутрову продукцію різних звірів; визначати основні види промислово-мисливських звірів і птахів України; визначати основні породи мисливських собак; розрізняти сліди мисливських тварин.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. „Біологічні засади організації мисливських господарств”

Тема 1. Мисливське господарство як галузь агропромислового комплексу.

Структура і завдання курсу ”Промислові тварини”. Значення мисливства у житті людського суспільства. Історичний аспект. Організація мисливського господарства в Україні. Мисливські райони України, їх характеристика.

Мисливська етика. Типи полювання: спортивно-любительські; промислові; трофейні (роги, ікла, черепи, шкури, чучела); сафарі; фотомисливство; полювання з мисливськими собаками. Екологічні аспекти промислу.

Тема 2. Акліматизація і реакліматизація промислово-мисливських тварин та її наслідки.

Біотехнічні і відновлювальні заходи, направлені на збільшення і підтримання чисельності популяцій промислово-мисливських тварин. Проведення акліматизації і реакліматизації промислової фауни в Україні. Акліматизація ондатри, нутрії та американської норки на території України. Реакліматизація бобра та хохулі звичайної на території України.

Тема 3. Діяльність спеціалізованих мисливських і заповідно-мисливських господарств.

Відтворювальна діяльність мисливських і заповідно-мисливських господарств по збагаченню промислової фауни. Напрями роботи заповідника „Асканія Нова”, Кримського та Азово-Сиваського заповідно-мисливських господарств.

Тема 4. Мисливство та собаківництво. Породи мисливських собак.

Мисливські породи собак. Полювання з гончаками. Собаки гончаки. Полювання з лягавими. Лягаві собаки. Полювання з норними собаками. Норні собаки. Полювання з лайками. Лайки.

Змістовий модуль 2. „Біологія промислово-мисливських тварин”

Тема 1. Морські тварини та їх промисел. Промислові види риб, китоподібних, ластоногих.

Промислове значення риб. Географія рибних промислів. Біологічні основи рибного господарства. Розвиток озерного і ставкового господарства. Прісноводні риби, які розводяться у рибних господарствах. Морські промислові види риб. Риби Чорного моря. Китоподібні і Ластоногі, їх промислове значення.

Тема 2. Промислово-мисливські птахи України і світу, їх біологія, поширення та чисельність.

Біотехнічні заходи по збагаченню видового і чисельного різноманіття промислових птахів. Покращення умов існування борової дичини. Видовий склад водоплавної пернатої дичини в Україні, їх біологія і поширення. Видовий склад борової пернатої дичини в Україні, їх біологія і поширення.

Тема 3. Рідкісні і зникаючі види промислових птахів, їх охорона.

Скорочення запасів промислово-мисливських птахіву світі і в Україні. Рідкісні і зникаючі види водоплавної і борової дичини. Критерії встановлення норм відстрілу.

Тема 4. Промислово-мисливські звірі України і світу, їх біологія, поширення та чисельність. Охорона рідкісних і зникаючих промислових звірів в Україні і в світі.

Основні види мисливських звірів України, їх біологія, поширення та чисельність. Річний цикл життя та календар полювання на зайця, лисицю, дикого кабана, козулю, оленя. Розробка заходів, спрямованих на відтворення, збереження рівня та збільшення кількості поголів'я копитних тварин і хутрових звірів в мисливських господарствах Збереження аборигенних популяцій кримського і карпатського оленів.

Змістовий модуль 3. „Основи звірівництва”

Тема 1. Розвиток звірівництва в Україні. Організаційний та науковий підхід до ведення звірового господарства.

Історія становлення звірового господарства в Україні. Наукові засади утримання хутрових звірів. Формування кормової бази. Біологічні основи племінної роботи у звірогосподарствах. Виведення нових порід. Методи оцінки товарної продукції звірівництва

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Долейш К. Сліди звірів і птахів / під ред. М.М. Руковського. Київ: Агропромиздат, 1997. 224 с.
2. Колосов А.М. Біологія промислово-мисливських тварин. Київ: Вища школа, 1997. 416 с.
3. Колосов А.М., Лавров Н.П. Біологія промислово-мисливських птахів. Київ: Вища школа, 1993. 311 с.
4. Кузнецов Б.А. Біотехнічні заходи в мисливському господарстві. Київ: Лісознавство, 1994. 224 с.
5. Літус І.Е. Акліматизація диких тварин. Київ: Урожай, 1986. 192 с.
6. Петриненко В.В., Домніч В.І. Звірівництво: Навчальний посібник. Запоріжжя: ЗНУ, 2008. 114 с.
7. Сяська І.О. Промислові тварини. Навчальний посібник. Рівне: Видавець О.Зень, 2017. 140 с.

8. Юргенсон П.Б. Біологічні основи мисливського господарства в лісах. Київ: Лісознавство, 1990. 176 с.

Перелік наочних посібників

1. Атласи промислово-мисливських птахів і звірів в 2 томах.
2. Біогеографічні карти поширення промислових тварин.
3. Таблиці і плакати промислових тварин та мисливських собак.
4. Зразки хутра промислових звірів.
5. Карта заповідно-мисливських господарств України.

Інформаційні (інтернет) ресурси:

http://kbmf-rshu.org.ua/
http://www.rshu.edu.ua/kafedry-ppf/kafedra-biolohii-i-medychnoi-fiziolohi
http://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/768/1/
http://www.ecorivne.gov.ua/report_about_environment/
https://drive.google.com/drive/folders/1b9XtT3CA4D3G1vi_5ALQYF_eJOpVa6ci

Система оцінювання

Рівень знань здобувачів вищої освіти оцінюється згідно з Положенням про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ (https://rshu.edu.ua/files/univer/pol_ocinuvana_znan_umin_zvo_rshu_2018_zamin.pdf). Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювальні форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання практичних завдань; оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни «Промислові тварини»

Модулі 1,2 (залік)

Поточне тестування та самостійна робота										Залік	Сума
Модуль 1									*Модуль 2*	10	100
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3	ІНДЗ		
Т1	Т2	Т3	Т4	Т1	Т2	Т3	Т4	Т1	15		

5	5	5	5	5	5	5	5	5			
Модульний контроль – 10				Модульний контроль – 10				Модульний контроль – 10			

Оцінювання за видами діяльності

№ з.п.	Вид навчальної діяльності	Оціночні бали	Кількість балів
Т1	Виконання завдань практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	3 2	5
Т2	Виконання завдань практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	3 2	5
Т3	Виконання завдань практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	3 2	5
Т4	Виконання завдань практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	3 2	5
	Модульний контроль 1	10	10
Т5	Виконання завдань практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	3 2	5
Т6	Виконання завдань практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	3 2	5
Т7	Виконання завдань практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	3 2	5
Т8	Виконання завдань практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	3 2	5
	Модульний контроль 2	10	10
Т9	Виконання завдань практичних занять Виконання завдань самостійної роботи	3 2	5
	Модульний контроль 3	10	10
	ІНДЗ	15	15
	Залік	10	**100**

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Завдання здобувачі вищої освіти мають виконувати і здавати відповідно до графіка освітнього процесу. Перескладання модулів заліків, екзаменів відбувається у терміни ліквідації академічних заборгованостей, визначених кафедрами і деканатами.

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувач вищої освіти під час виконання самостійної або індивідуальної роботи повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Силабус розроблено на основі робочої програми навчальної дисципліни «Фізіологія людини і тварин» (протокол від “24” червня 2025 року № 7).